

Vér és korall – Az 1943-as tarawai csata

DOMJÁN MÁTÉ

Bevezetés

Az 1943. november 20. és 23. között lezajlott tarawai csata az Egyesült Államok Tengerészgyalogságának harmadik partraszálló művelete volt a Csendes-óceánon, ahol a hadszíntér földrajzi adottságai miatt a kétéltű műveletekre jelentős szerep hárult. A hadművelet idején érvényben lévő partraszálló doktrínák szerint a tarawai csata fő partraszállásnak minősült, ugyanakkor a napjainkban alkalmazott felosztás szerint a kétéltű roham kategóriájába sorolható. Ebben a tanulmányban a tarawai csatát fogom megvizsgálni a napjainkban érvényes kétéltű műveleti doktrína alapján, bemutatva rajta a kétéltű roham jellemzőit és szakaszait. Emellett kitérek még az Egyesült Államok Tengerészgyalogságának történetére a két világháború közötti időszakban, illetve az alakulat a csendes-óceáni hadszíntéren, a tarawai csatát megelőző hadműveletekben szerzett tapasztalataira is. A hadművelet stratégiai célja a Marianna-szigetek felé történő offenzíva előkészítése volt, melyhez előbb el kellett foglalniuk a Marshall-szigeteket, azonban a Tarawa-atollon állomásozó japán helyőrség és repülőalakulat gátolta a közvetlen összeköttetést a Hawaii- és a Marshall-szigetek között.

Az Egyesült Államok Tengerészgyalogsága a két világháború között

A Tengerészgyalogság széleskörű változásokon ment keresztül a 20. század első felében. Ennek egyik előzménye a tengeri hadviselés 19. század végi jelentős átalakulása volt, ami az alakulat korábbi, a flotta hajóin a fedélzeti harcban betöltött szerepét feleslegessé tette. Az 1898-as spanyol-amerikai háború során, a Fülöp-szigeteken és Kubában is bevetették az alakulatot, ahol a fő feladatuk kikötők elfoglalása volt. Az itt szerzett tapasztalatokat felhasználva, 1913-ban létrehozták az expedíciós hadviselésre¹ tervezett *Advanced Base Force*-t (tengerészgyalogos előretolt haderő), melynek elsődleges feladata előretolt bázisok létesítése, elfoglalása és megvédése volt, a haditengerészet műveleteinek támogatására.

Az első világháború utáni időszakban az alakulat további fejlődésen ment keresztül, mind doktrinális értelemben, mind szerkezeti felépítése tekintetében. A két terület természetesen nagyban összefügg egymással, a fejlődés egyik legfontosabb eleme a partraszálló műveletek hivatalos doktrínájának kialakulása, ami a Tengerészgyalogság 1933–34-es *Tentative Manual of Landing Operations* (Partraszálló műveletek kísérleti kézikönyve)² című kézikönyvében jelent meg először. Ezzel együtt a Tengerészgyalogságon belül felállították a *Fleet Marine*

1 „Expedíciós hadművelet: A katonai erőknek hosszan elnyúló után- és szállítási vonalakon keresztül történő felvonultatása távoli hadműveleti területen végrehajtandó konkrét célok teljesítése érdekében.” (BERKÁNYÉ – M. SZABÓ – MEZŐ 2015, 132.)

2 *Tentative Manual of Landing Operations, Chapters 1-7. 1933/1934.*

Force-t (flotta tengerészgyalogos erők), melynek feladatai közé az expedíciós hadviselés mellett már a partraszálló műveletek végrehajtása is bekerült.

A Tengerészgyalogság által megalkotott partraszálló doktrínában megfogalmazottakat a Haditengerészet és a Hadsereg is adaptálta, előbbi 1938-ban az *FTP 167 Landing Operations Doctrine*-je (FTP 167 Partraszállító műveleti doktrína)³ című doktrínájában, míg utóbbi az 1941 júniusában kiadott *FM 31-5 Landing Operations on Hostile Shores* (FM 31-5 Partraszálló műveletek ellenséges partszakaszokon)⁴ című kézikönyvében.

Az alakulat további átalakuláson és bővítésen esett át a második világháború európai kitörése után. 1941 februárjában az 5. és a 6. tengerészgyalogos-ezredből felállították az 1. és 2. tengerészgyalogos-hadosztályt, ezáltal létrehozva a Tengerészgyalogság addigi legmagasabb szintű szervezeti egységeit. Emellett egyéb, zászlóalj szintű alakulatokat is szerveztek, többek közt a csendes-óceáni haditengerészeti bázisok védelmére felállított tengerészgyalogos védelmi zászlóaljakat, illetve speciális alakulatokat, mint a tengerészgyalogos ejtőernyős zászlóaljak és a *Marine Raider*⁵ zászlóaljak.⁶

A kétéltű műveletek

A kétéltű vagy partraszálló műveletek olyan katonai eljárások vagy hadműveletek, melyek kiindulási pontja a tenger, és célja az ellenséges vagy potenciálisan ellenséges szárazföld vagy partszakasz birtokbavétele vagy megtámadása. Az ilyen műveletek négy elengedhetetlen jellemzővel bírnak: a haditengerészeti és partraszállító erők közötti szoros együttműködés és koordináció, a bevetett erők gyors alkalmazása és megszervezése a műveleti partszakaszon, az adott feladatnak megfelelően összeállított haderő, illetve a résztvevő alakulatok összehangolt harctevékenysége és a műveleti koherencia.⁷ A partraszálló műveletekben a katonákat légi, illetve vízi úton is célba juttathatják. Napjainkban a kétéltű műveleteknek öt különböző típusát különböztetjük meg: kétéltű rohamot, kétéltű rajtaütést, kétéltű csapatkivonást, kétéltű erődemonstrációt és egyéb, nem háborús jellegű kétéltű műveleteket.⁸

A tarawai csata idején érvényben lévő doktrínák más felosztást alkalmaztak. A tengerészgyalogság partraszálló doktrínájában három típust, fő partraszállást, másodlagos partraszállást és demonstrációkat különböztetnek el.⁹ A haditengerészet által használt tipológia ezt kiegészítette a meglepetésszerű partraszállással¹⁰

3 FTP 167. *Landing Operations Doctrine* 1938.

4 FM 31-5 *Landing Operations on Hostile Shores*, 1941/1942.

5 Marine Raiderek: Magyarul nagyjából „tengerészgyalogos portyázóknak” lehetne fordítani őket, azonban ez nem reprezentálja megfelelően az alakulat szerepkörét, mely sokkal inkább a brit Commandókhoz hasonlított.

6 MILLETT 1980, 344-347., DAUGHERTY 2002, 18., 23–24.

7 JP 3-02. *Joint Doctrine for Amphibious Operations* 2001. XI.

8 JP 3-02. *Joint Doctrine for Amphibious Operations* 2019/2021, I-3–I-4.

9 *Tentative Manual of Landing Operations*, Chapter II Section 1, 5.

10 „Meglepetésszerű partraszállások: Gumicsónakok, lánctalpas partraszállító járművek, és egyéb

kategóriájával, továbbá a kétéltű műveletek lehetséges céljai között megjelent a rajtaütés is, ami később önálló típusná vált.¹¹

A fő partraszállás definíciója röviden összefoglalva, az *FTP 167 Landing Operations Doctrine* szerint az a partraszállás, amelyen a taktikai tervek végső sikere múlik.¹² A napjainkban alkalmazott kétéltű roham megfogalmazása ezzel szemben sokkal részletesebb: kiemeli, hogy az ilyen műveletekben a bevetett kétéltű erők organikus képességei, mint a légi és tűztámogatás, a logisztika illetve a mobilitás lehetővé teszik számukra a partszakaszokra történő erőszakos behatolást. A kétéltű roham jelentheti egy hadjárat kezdeti szakaszát, ahol a cél katonai létesítmények elfoglalása vagy létesítése, emellett más művelet támogatására, illetve azokkal párhuzamosan (például légideszant műveletekkel) is alkalmazható. További célja lehet még az ellenséges csapatok mozgásának akadályozása.¹³

A partraszálló műveletek meghatározott szakaszokból épülnek fel, melyek minden típusnál szinte teljesen megegyeznek, de legjobban a partraszálló műveletek archetípusánál, a kétéltű rohamnál figyelhetők meg. Ezek a szakaszok a műveleti tervezés (*operational planning*), behajózás (*embarkation*), próba (*rehearsal*), a hadműveleti terület megközelítése (*movement*), támadás (*assault*) vagy akció (*action*) és végül a kétéltű művelet lezárása (*termination of an amphibious operation*).¹⁴

Az Egyesült Államok Tengerészgyalogságának partraszálló műveletei 1942–1943-ban

A Tengerészgyalogság a tarawai csatát megelőzően két fő partraszálló műveletet hajtott végre a csendes-óceáni hadszíntéren.¹⁵ Az első ilyen műveletre a Salamon-szigetekhez tartozó Guadalcanali csatában került sor, 1942. augusztus 7-én. A hadművelet során nem csak Guadalcanal szigetén, de több kis szigeten is partraszállást hajtottak végre. Guadalcanalon az 1. tengerészgyalogság-hadosztály 1. és 5. ezrede, illetve a 11. tüzérezrede szállt partra. A szigeten csupán kislétszámú japán erők tartózkodtak, akik a támadás hatására mindent hátrahagyva visz-

speciális típusú csónakok, illetve légideszant alakulatok, vagy távoli bázisokról járőrrepülőgépekkel vagy nagy kereskedelmi repülőcsónakokkal az éj leple alatt szállított csapatok [...] felhasználása meglepetésszerű partraszállások végrehajtására, olyan pontokon, ahol a partszakasz vagy a terep természetéből adódóan, rendes körülmények között nem számítanának rá. Ezek a partraszállások kapcsolódhatnak, vagy részét képezhetik fő-, illetve másodlagos partraszállásoknak, és ugyanazon irányelvek szerint kell végrehajtani is őket [...]” (*FTP 167. Landing Operations Doctrine*, 9.)

11 FTP 167. *Landing Operations Doctrine*, 2.: 8–9.

12 FTP 167. *Landing Operations Doctrine*, 2.: 8.

13 JP 3-02. *Joint Doctrine for Amphibious Operations* 2019/2021, I-4.

14 A hadművelet idején hatályos doktrína nem sorolja fel ezeket a szakaszokat, azok először az 1960-as években jelentek meg a partraszálló műveletek doktrínájában, azonban jól megfigyelhetők a tarawai csatánál is. (LFM 01. *Doctrine for Amphibious Operations* 1962, I-4-I-5.)

15 A két fő partraszállás mellett sor került még néhány másodlagos partraszállásra, illetve rajtaütésre is, de ezek a jelen tanulmány szempontjából nem bírnak jelentőséggel, így terjedelmi okokból nem kerülnek bemutatásra.

szahúzódta a dzsungelbe, így a tengerészgyalogosok ellenállás nélkül szálltak partra.

A következő fő partraszállásra 1943. november 1-jén került sor Bougainville szigetén, mely szintén a Salamon-szigetek része. Az akcióban a 3. tengerészgyalogos-hadosztály vett részt, megerősítve a 2. és 3. Marine Raider zászlóaljakkal, illetve a 3. védelmi zászlóaljjal. A guadalcanali csatához hasonlóan a partraszállás során csekély ellenállásba ütköztek, ami a nap végére teljesen megszűnt, a megmaradt japán csapatok pedig visszahúzódtak a sziget belső területeire.

A tarawai csata

1942 végére a japánok elveszítették a kezdeményezést a csendes-óceáni hadszíntéren. Az amerikai hadvezetés stratégiai célja a Fülöp-szigetek visszafoglalása volt, az ehhez vezető utat a közép-csendes-óceáni térségen¹⁶ keresztül azonban több szigetcsoporthoz tartozó akadályozta, melyek közül az első a Gilbert-szigetek voltak.¹⁷

1942 augusztusában a szigetcsoporthoz tartozó Makin-atoll ellen a tengerészgyalogság 2. Marine Raider zászlóalja rajtaütést hajtott végre, megsemmisítve az atollon található ellenséges létesítményeket, ugyanakkor az akció további céljai, mint az ellenség diszlokációjának befolyásolása, illetve az információgyűjtés a hírszerzés számára nem, vagy csak korlátozottan teljesült. Ugyanakkor a makini rajtaütésnek volt egy előre nem tervezett hozadéka is, hiszen megmutatta a japánok számára, hogy az általuk elfoglalt szigetek sebezhetőek a partraszállásokkal szemben, így megerősítették azok védelmét. Ez a későbbiekben hatással volt a tarawai csatára is.¹⁸

1943. július 20-án az Egyesített Vezérkar megbízta Chester Nimitz tengernagyot a Gilbert-szigetek és Nauru elleni támadás megtervezésével, továbbá engedélyt adtak bármely egyéb sziget elfoglalására és ott légibázisok illetve haditengerészeti támaszpontok felállítására, amennyiben az elsődleges feladat végrehajtásához szükségesnek ítéli.¹⁹ A leendő hadművelet a Galván-hadművelet (*Operation Galvanic*) nevet kapta, ezzel kezdetét vette a kétéltű műveletek

16 Az amerikai katonai terminológiában alkalmazott kifejezés, mely az Egyenlítő és az 42. északi szélességi kör közötti területet jelenti Észak-Amerikai nyugati partjától Kína partjaiig. Továbbá beletartozik még az Egyenlítőtől délre található Kanton-sziget, ugyanakkor a Fülöp-szigeteket és a korszakban Holland Kelet-India részét képező terület északi féltekén elhelyezkedő részeit nem sorolták ide. (SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 14.)

17 Az Egyesített Vezérkarnak két lehetőség közül kellett választania: a Hadsereg részéről Douglas MacArthur vezérezredes egy Új-Guinea-Tajvan-Fülöp-szigetek útvonalat javasolt, ezzel szemben a Haditengerészet Főparancsnoka, Ernest J. King flottatengernagy (*fleet admiral*) és Chester Nimitz tengernagy a csendes-óceáni szigeteken végrehajtott szigetről-szigetre taktikát támogatta. Végül utóbbi mellett döntöttek, de nem vetették el teljesen MacArthur javaslatát sem, és párhuzamosan nyomultak előre Új-Guineában is, ezáltal megsosztva a japánok figyelmét.

18 UPDEGRAPH 1972/1977, 14.

19 SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 23.

első szakasza, a **műveleti tervezés** (*planning*).²⁰ A tervezett akció parancsnoka Raymond A. Spurance altengernagy volt, de a tényleges partraszálló műveletet végrehajtó erők haditengerészeti komponensét az 5. kétéltű kötelék alkotta (*Fifth Amphibious Force*) Kelly Turner ellentengernagy irányítása alatt, míg a partraszálló elemét az újonnan felállított V. kétéltű hadtest (*V Amphibious Corps, VAC*)²¹ adta Holland M. Smith vezérőrnagy parancsnoksága alatt.²² A hadműveletnek két célpontja volt, a Tarawa-atoll és a Makin-atoll, utóbbin a Hadsereg 27. gyalogoshadosztályát vetették be, így ebben a tanulmányban nem fogok kitérni rá.

A Tarawa elleni támadásban résztvevő haditengerészeti erők (*Task Force 53 – 53. műveleti kötelék*) parancsnoka Harry W. Hill ellentengernagy volt, a partraszállás végrehajtására pedig 1943. szeptember 15-én a 2. tengerészgyalogos-hadosztályt jelölték ki Julian C. Smith vezérőrnagy parancsnoksága alatt, amelyet a guadalcanali csata után Új-Zélandra vontak vissza, hogy feltöltsék és felkészítsék a későbbi bevetésekre.²³

A Tarawa-atoll több kis szigetből áll, melyek közül a legnyugatibb Betio szigete, ahol a japánok erős védelmet építettek ki.²⁴ A legfontosabb itt található létesítmény a sziget reptere volt, ami több mint a sziget területének felét elfoglalta. A sziget déli partját nagy kaliberű hajó elleni ágyúkkal erősítették meg, többek közt 8 hüvelykes lövegekkel, melyeket Szingapúrból telepítettek át ide.²⁵ Emiatt a partraszállásra Betio északi partvonalát jelölték ki, ahol sekély vizű korallzátonyokon keresztül lehet eljutni a partra.²⁶ Úgy számoltak, hogy a reggeli dagály kellően magas lesz, hogy a partraszállító csónakok is átjussanak a zátonyon, de az alakulathoz csatolt új-zélandi összekötő tiszt, aki ismerte a szigetet figyelmeztette őket, hogy legfeljebb 90 cm-nyi dagályra számítsanak, amivel már a partraszállító csónakok nem tudtak megbirkózni.²⁷ A zátony jelentette akadály leküzdéséhez a Tengerészgyalogság által Guadalcanalon is használt LVT-k

20 A műveleti tervezés azt az időszakot jelenti, ami a művelet megtervezését elrendelő parancs kiadása és a műveletben résztvevő alakulatok behajózása között telik el. Ugyanakkor a tervezés végigkíséri a teljes akciót, mégis hasznos különbséget tenni a műveleti tervezés és az azt követő szakaszok között, hiszen a kétéltű erők parancsnokai közötti viszonyrendszer megváltozhat, amikor lezárul a tervezési fázis és kezdetét veszi az új szakasz. (JP 3-02. *Joint Doctrine for Amphibious Operations* 2019/2021, I-8.)

21 A hadművelet során a 2. tengerészgyalogos-hadosztály és a Hadsereg 27. gyalogoshadosztálya tartoztak az alakulathoz.

22 SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 27.

23 A 2. tengerészgyalogos-hadosztályt három gyalogos ezred (2., 6. és 8.) és egy tüzérezred (10.) alkotta. Emellett rendelkezett egyéb, önálló zászlóaljszintű alakulatokkal is.

24 Betio szigete volt a legerősebben védett atoll az egész világháború alatt, amit a szövetségesek megtámadtak a csendes-óceáni hadszíntéren. (ALEXANDER 1993, 4.)

25 ALEXANDER 1993, 3.

26 Az északi parton három partraszállási övezetet jelöltek ki, melyek a Vörös Part 1–3 kódnevet kapták. Emellett a sziget nyugati partján egy Zöld Part fedőnevet tartalmazó partraszállási övezetet is meghatároztak.

27 ALEXANDER 1993, 4.

(lánctalpas partraszállító jármű) bevetése mellett döntöttek, mert azok képesek átkelni rajta, illetve a partvonalon húzódó tengeri védőgáton is.²⁸

A műveleti tervezés 1943 októberének végére zárult le, amit a **behajózás** (*embarkation*) fázisa követett.²⁹ Julian C. Smith vezérőrnagy nagyszabású két-éltű hadgyakorlatot szervezett 1943. november 1-jére az új-zélandi Hawkes (*sic!*)-öbölbe,³⁰ amelyre a 2. tengerészgyalogos-hadosztályt behajózták tizenhat csapatszállító hajóra.

A hadgyakorlatot követően az 53. műveleti kötelék többsége az Új-Hebridákhoz tartozó Efate szigeténél gyülekezett. Itt került sor a művelet következő fázisára, a művelet előtti **próbára** (*rehearsal*).³¹ A kötelékhez csatlakozott a *USS Ashland* nevű partraszálló hajó, fedélzetén a 2. páncéloszászlóaljjal, többek közt 14 db M4A2 Sherman közepes harckocsival, akik a tengerészgyalogosok partraszállását voltak hivatottak támogatni.³² A próba során a harckocsikat nem tudták partra tenni, mert nem volt hozzá elég hely, az új LVT-2-ek még nem érkeztek meg a kötelékhez, így azokkal sem tudtak gyakorolni, a partraszállás légi támogatásáért felelős repülőalakulatok éppen a Salamon-szigetekenél hajtottak végre bombázásokat, a tűztámogatást nyújtó csatahajók pedig Erradaka szigetét lőtték, távol a partraszállást végző tengerészgyalogosoktól.³³ Így a partraszálló művelet e szakaszához tartozó elvárásokat nem tudták teljesíteni.

A következő szakasz a **műveleti terület megközelítése** (*movement*) volt.³⁴ Az út során a parancsnokok tájékoztatták az alakulataikat a hadművelet részleteiről. A japánok nem észlelték a köteléket, így sikerült fenntartaniuk a meglepetés erejét. A partraszállás előtti napon, 1943. november 19-én csatlakozott a kötelékhez az LVT-2-eket szállító konvoj is, így minden készen állt a támadásra.

28 Az LVT-k eredetileg szállítójárművek voltak, így nem rendelkeztek páncélzattal, ami rendkívül sebezhetővé tette őket. A partraszállás előtt sietősen rájuk hegesztett acélapokkal próbálták orvosolni ezt a problémát, ami azonban lecsökkentette a sebességüket. (GREEN 2014, 335.; SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 30.; ALEXANDER 1993, 2.)

29 A behajózás fázisában a partraszálló erőket a felszereléseikkel és az ellátmányukkal együtt „berakodják” az előre meghatározott szállítóhajókra. (JP 3-02. *Joint Doctrine for Amphibious Operations* 2019/2021, u.o.)

30 Helyesen Hawke's Bay. Az *Across the Reef* c. munkában rosszul szerepel. (ALEXANDER 1993, 6.)

31 A próba fázisa során elpróbálják a tervezett műveletet, egyrészt, hogy leteszteljék a terv adekvátságát, időzítését, illetve a résztvevő alakulatok harckészültségét, a kommunikációs és információs láncot, másrészt, hogy az alakulatok mindegyike ismerje a tervet, illetve az így kapott eredmények függvényében változtathassanak a terven. (JP 3-02. *Joint Doctrine for Amphibious Operations* 2019/2021, u.o.)

32 Az alakulatot nem készítették fel a közepes harckocsikkal történő együttműködésre. (ALEXANDER 1993, u.o.)

33 Továbbá a 2. tengerészgyalogos-ezred parancsnoka, William Marshall ezredes megbetegedett, ezért le kellett váltani. A pozícióját David M. Shoup ezredes vette át. (ALEXANDER 1993, 6–7.)

34 A műveleti terület megközelítése a kétéltű műveletek azon szakasza, melynek során a kétéltű erők a behajózási ponttól a műveleti területig mozognak. (JP 3-02. *Joint Doctrine for Amphibious Operations* 2019/2021. u.o.)

A **támadás** (*assault*) szakaszát tovább lehet bontani három fontosabb alszakaszra, melyek a **kétéltű tengeri partraszállási rohamot megelőző tevékenység**,³⁵ a **hajó-part viszonylatú mozgás**³⁶ és a **szárazföldi harc**. E szakaszok nem feltétlenül egymás után, hanem sokszor egymással párhuzamosan zajlanak.

A kötelék 1943. november 20-án, nem sokkal éjfél után érkezett meg a Tarawa-atollhoz. A támadás kezdetét 8:30-ra időzítették. A kihajózás hajnali 3:20-kor vette kezdetét, amikor azonban a tengerészgyalogosok megkezdtek a beszállást a partraszállító járművekbe, a kötelék parancsnoka észlelte, hogy a szállítóhajók nem a megfelelő pozícióban vannak, mert kitakarják a tűztámogatást nyújtó hajók egy részét, és parancsot adott, hogy álljanak át a megfelelő pozícióba. A terv szerint, az akciót 5:45-kor a haditengerészeti kötelék repülőgép-hordozóiról felszálló gépek nyitották volna egy harminc perces bombázással, amit a tüzérségi tűztámogatást nyújtó hajók folytattak volna egy 130 perces lövetéssel, majd az első partraszálló hullám előtt még visszatértek volna a repülők egy öt percg tartó támadásra.³⁷

A japánok észlelték a hajnali aktivitást, és 5:07-kor tüzet nyitottak a kötelékre. Erre válaszul az amerikai hadihajók is löni kezdték a szigetet 5:42-ig, amikor a kötelék parancsnoka, Hill ellentengernagy parancsot adott a beszüntetésére.³⁸ Ekkor kellett volna megérkeznie a légcsapásnak, azonban az azt végző repülőgép-hordozó bázisú légi csoportosítás³⁹ 30 perccel későbbre halasztotta a bombázást, amiről nem tájékoztatták Hill ellentengernagyot.⁴⁰ Emellett további kommunikációs problémák is felléptek. Végül 6:05-kor a tűztámogatást nyújtó hajók ismét tüzet nyitottak, majd nem sokkal később a légcsapás is megérkezett. A japán ütegek tűz alá vették a szállítóhajókat. A kétéltű partraszállási rohamot megelőző tevékenységnek során sikerült az ellenséges partvédelmi ütegeket és a légvédelmi fegyvereket elhallgattatni, ugyanakkor az ellenséges állások többsége szinte teljesen sértetlenül vészelte át mind a bombázást, mind a tüzérségi lövetést.⁴¹

35 „Kétéltű tengeri partraszállási rohamot megelőző tevékenység: A rohamot megelőzően a célterületen végrehajtott tevékenység. *Megj.*: magában foglalja a felderítést, az aknamentesítést, a haditengerészeti tüzérségi tűztámogatást, a bombázást, a tengerparti akadályok vízalatti robbantását és rombolását.” (BERKÁNÉ – M. SZABÓ – MEZŐ 2015, 333.)

36 „Hajó-part viszonylatú mozgás: A kétéltű tengeri partraszállási hadművelet támadó fázisának az a szakasza, amely magában foglalja a partraszálló erőknél a támadó hajótérből a kijelölt partraszállási körletbe történő kitelepítését.” (BERKÁNÉ – M. SZABÓ – MEZŐ 2015, 229.)

37 ALEXANDER 1993, 8.

38 Hill ellentengernagy parancsnoki hajója, a *USS Maryland* az első lövések leadása után elvesztette a rádióösszeköttetést a kötelék többi tagjával, mert a rázkódás kiütötte a rádiókat. (ALEXANDER 1993, 8.)

39 „Repülőgép-hordozó bázisú légi csoportosítás: Repülőgép-hordozó hajón telepített közös igazgatási és harcászati irányítás alá tartozó repülőgépszázadok csoportja.” (BERKÁNÉ – M. SZABÓ – MEZŐ 2015, 553.)

40 ALEXANDER 1993.

41 SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 55.

Az első támadóhullámot szállító LVT-k megindultak az indulási vonal (*line of departure*) felé, azonban hamar egyértelművé vált, hogy a lassú LVT-1-esek miatt nem fogják azt elérni a tervezett időben, ezért 8:30-ról előbb 8:45-re, majd végül 9:00-ra tették át az akció kezdetét. Az indulási vonalon az első támadóhullám partraszállító járművei 8:24-kor haladtak át, ezzel egyidőben a vadászgépek újabb támadást hajtottak végre a védők ellen, szinte teljesen eredménytelenül. Hill ellentengernagy 8:54-kor a tüzelés beszüntetését rendelte el, ekkor azonban a támadóhullámok még messze jártak a parttól.⁴²

Az első támadóhullám 9:10-re érte el a Vörös 1-es partszakaszt, 9:17-re a Vörös Part 3-at és 9:22-re a Vörös Part 2-t.⁴³ Az akció A tengeri védőgáton a járművek többsége nem tudott átjutni, így könnyű célpontot jelentettek a védők számára.⁴⁴ Az LVT-kkel ellentétben, a partraszállító csónakok nem tudtak átkelni a zátonyon, így az általuk szállított tengerészgyalogosokat a zátony szélén tették ki, ahonnan derékig érő vízben kellett partra gázolniuk. A tengerészgyalogosok a Vörös 1-es és Vörös 2-es partszakaszokon jelentős veszteségeket szenvedtek, és az alakulatok többsége szétszóródott. A Vörös 3-asnál azonban sikerült minimális veszteségek mellett elérni a sziget partjait, ami többek közt annak is volt köszönhető, hogy a haditengerészet két rombolója, a *USS Ringgold* és a *USS Dashiell* közvetlen tűztámogatást nyújtott számukra.⁴⁵

A Vörös 1-esnél a negyedik támadó hullám részeként partraszálló L század Michael P. Ryan őrnagy parancsnoksága alatt szintén nagymértékű veszteségek mellett a sziget nyugati partra felé vette az irányt, ezáltal a Vörös 1-es és a szinte teljesen védtelen Zöld partszakasz találkozásánál érték el a szigetet.⁴⁶

Az akcióban bevetett Sherman harckocsikat szintén a korallzátony szélén tudták kitenni a partraszállító csónakok. A tengerészgyalogosok nem rendelkeztek tapasztalattal a közepes harckocsikkal történő együttműködésről, ezért azok sokszor mindenféle gyalogsági támogatás nélkül próbáltak előrenyomulni, aminek köszönhetően a nap végére a bevetett 14 Sherman harckocsiból csak kettő maradt használható állapotban.⁴⁷

42 Az öt támadóhullám közül az első három LVT-k alkották, míg az utolsó kettőt partraszállító csónakok. Előbbiek képesek voltak átkelni a korallzátonyon, utóbbiak azonban nem, így az ezekben szállított tengerészgyalogosoknak.

43 Az első alakulat, amely partra szállt a szigeten a William D. Hawkins főhadnagy vezette 2. mesterlövész-felderítő szakasz volt, akik a Vörös 2 és Vörös 3 partszakaszok között húzódó tengeri móló megtisztításáért feleltek. (ALEXANDER 1993, 12.; SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 59.)

44 A bevetett 87db LVT-ből csupán nyolc semmisült meg a partraszállás során, ugyanakkor a találatok okozta sérülések következtében további tizenöt elsüllyedt, amikor újabb csapatokért indult vissza a szállítóhajókhoz. (ALEXANDER 1993, 13.)

45 ALEXANDER 1993, 14.

46 Ryan őrnagynak több szétszóródott vagy részben megsemmisült alakulat maradványát összegyűjtve, két Sherman harckocsival együtt sikerült a sziget északnyugati csücskén egy erős hídfőállást kialakítania. (SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 64.; ALEXANDER 1993, 25.)

47 A Sherman harckocsik az ötödik támadóhullámmal szálltak partra, de az őket szállító partraszállító csónakok sem tudtak átkelni a zátonyon, így annak szélétől a nyílt terepen kellett a partig eljutniuk. A két üzemképes harckocsiból az egyik a Vörös 3-as partszakaszon, a másik a Vörös 1-es

A művelet első napja szinte teljesen kaotikus volt. A partraszállt csapatok parancsnoka, David M. Shoup ezredes csak dél körül ért partra, a különböző parancsnokok nehezen tudtak kapcsolatba lépni egymással a rádiók meghibásodása miatt, a legtöbb alakulat szétszóródott, a Vörös 1-es és Vörös 2-es partszakaszok között a japánok továbbra is rendelkeztek egy megerősített ponttal, ami megakadályozta az erősítés partra tételét az előbbinél, a 8. ezred parancsnoka és az ezred első zászlóaljának parancsnoka is egész napra a partraszálló csónakjában rekedt az indulási vonalnál, illetve a sebesültek kivonása nehézkesen ment. A nap végére két arcvonala alakult ki. A Vörös 2-esen és a Vörös 3-ason partra szállt alakulatok előre nyomultak a reptér középső részéig, azonban estére visszahúzódtak az északi csücskébe, míg Ryan őrnagy a sziget északnyugati sarkán rendezkedett be.⁴⁸

A második napon hajnalban az eddig tartalékban lévő 8. ezred első zászlóalját is a szigetre küldték. A tengerészgyalogosokat a zátony szélén tették ki, ahonnan ismét derékig érő vízben kellett partra evickélniük. A japánok észlelték ezt és erős géppuska tüzet zúdítottak rájuk, komoly veszteségeket okozva.⁴⁹ Ryan őrnagynak egy összehangolt gyalogos-páncélos támadással, a haditengerészet rombolóinak tűztámogatása mellett délre sikeresen elfoglalta a teljes Zöld partszakaszt.⁵⁰ A Vörös 2-es és Vörös 3-as között összegyűlt alakulatok közül a 2. ezred nagy veszteségek árán elérte a sziget déli partját, megsemmisítve több ellenséges bunkert is. A japán védők egy része Bairiki szigetére menekült.⁵¹ Estére a Zöld partszakaszon sikerült újabb erősítést partra tenni, immár veszteségek nélkül. Sötétedés után partra szállt Merritt A. Edson ezredes, a 2. tengerészgyalogos-hadosztály vezérkari főnöke, és átvette a parancsnokságot Shoup ezredestől.⁵²

A következő nap reggelén a 8. ezred első zászlóalja az északi part mentén nyugati irányban, míg az ezred többi része kelet felé támadt.⁵³ Ezzel párhuzamosan a 6. ezred 1. zászlóalja a déli part mentén keleti irányban nyomult előre, és

és a Zöld partszakasz találkozásánál maradt meg. (ALEXANDER 1993, 18., 22.)

48 ALEXANDER 1993, 22–27.; SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 64–71.

49 Shoup ezredes azt mondta, hogy a Vörös 2-esen, a móló közelében szálljanak partra, azonban a kommunikációs problémák miatt az üzenet fontos kitétele elveszett. Az erősítésként küldött zászlóalj több mint 300 főnyi veszteséget szenvedett a partraszállásuk során. (ALEXANDER 1993, 27–29.; SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 72–73.)

50 Ryan őrnagy csapatainál partra szállt egy haditengerészeti tüzérségi megfigyelő, aki működő rádióval rendelkezett, és segítette a rombolók tüzeinek koordinálását. (ALEXANDER 1993, 30–31.)

51 Smith vezérőrnagy odaküldte a 6. ezred második zászlóalját, hogy számolják fel őket, és akadályozzák meg a további csapatok menekülését. Az éjszaka folyamán a 10. ezred második zászlóalja is partra szállt Bairikin, hogy tüzérségi támogatást nyújthassanak a Betión harcoló alakulatok számára. (ALEXANDER 1993, 31., 33.; SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 76.)

52 SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 79.; ALEXANDER 1993, 34.

53 A 8. ezred mindkét irányban megerősített pontokkal nézett szembe. Nyugaton nem sikerült felszámolni a Vörös 2-es szélén lévő bunkereket, de keleten megsemmisítették a legerősebb japán pozíciókat. (ALEXANDER 1993, 34–35., 36–39.)

sikerült elérnie a 2. ezred állásait.⁵⁴ Dél körül partra szállt a hadosztály parancsnoka, Julian C. Smith vezérőrnagy is, de csak estére tudta átvenni az irányítást a szigeten harcoló alakulatok felett. Az éjszaka során a japánok több ellentámadást is intéztek a 6. ezred 1. zászlóaljának vonalai ellen, mellyel felmorzszolták saját megmaradt erőiket.⁵⁵

November 23-án reggelre a japánok egyetlen ütőképes állása a Vörös 1-es és Vörös 2-es partszakaszok között húzódó megerősített pont maradt, melyet 13:05-re sikerült leküzdeni a tengerészgyalogosoknak. Ezzel egyidőben kelet felé is folytatták az előrenyomulást, és 13:00-ra elérték a sziget keleti csücskét.⁵⁶ Ezzel elérkezett az akció utolsó szakasza, a **kétéltű művelet lezárása** (*termination of an amphibious operation*) és véget ért a tarawai csata.

Összegzés

A tarawai csatánál jól megfigyelhetők a kétéltű műveletek szakaszai és jellemzői, ugyanakkor a végrehajtásuk még kiforratlan volt. Ez annak is köszönhető, hogy a Tarawa-atoll elleni támadás volt az első, tényleges kétéltű partraszálló roham, amit kiépített védelemmel szemben hajtottak végre. Az ehhez szükséges képességekkel és elméleti háttérrel egyedül az Egyesült Államok Tengerészgyalogsága rendelkezett, így az akció jelentős hatással volt az azt követő kétéltű műveletekre is, rávilágítva több lényeges pozitívumra és problémára is.

Előbbiek egyike az LVT-k alkalmazása, amin a résztvevők többsége szerint a győzelem múltott, azonban ezeket minden téren tovább kellett fejleszteni, illetve sokkal nagyobb mennyiségben kellett alkalmazni. Szintén az előnyök közé sorolható a haditengerészet rombolói által nyújtott közvetlen tüztámogatás, melyet sikeresen alkalmaztak a megerősített pontok kiiktatásában. Az ellenséges bunkerek felszámolásában a hordozható lángszórók jó szolgálatot tettek, amiket a későbbi hadműveletek során is eredményesen használtak, továbbá felmerült a harckocsikra szerelhető, nagyobb lángszórók alkalmazásának gondolata is.

A problémák között meg kell említeni a rádiók meghibásodását, aminek megoldására a későbbiekben vízálló rádiókat fejlesztettek ki. Szintén a kommunikációs nehézségek közé tartozik, hogy a *USS Maryland* elvesztette a rádió-összeköttetést az első lövések leadása után, ami egy kétéltű parancsnoki hajó (*amphibious command ship*) kifejlesztését tette szükségessé, azonban erre csak a háború után került sor. A kétéltű tengeri partraszállási rohamot megelőző tevékenység során a haditengerészeti tüzérségi tüztámogatás és a légicsapás nem tudta megsemmisíteni az ellenséges állásokat, így ez is felülvizsgálatra, illetve szorosabb integrációra szorult a résztvevő fegyvernemek között. Továbbá szükségessé vált felderítő búvárok alkalmazása, akik képesek felmérni a vízállást és a vízalatti terepviszonyokat a partraszállás előtt.

54 SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966, 83–84.

55 ALEXANDER 1993, 41–43.

56 ALEXANDER 1993, 43–46.

Összességében a tarawai csata sikeresnek mondható, hiszen sikerült elérniük a kitűzött célokat a felmerülő problémák ellenére is. A 2. tengerészgyalogság-hadosztály jelentős veszteségeket szenvedett a hadművelet során, ami sokakban visszatetszést váltott ki, mind a Tengerészgyalogságon belül, mind az Egyesült Államokban. A Tarawa-atollnál szerzett tapasztalatok hozzájárultak a későbbi partraszálló műveletek megtervezéséhez a csendes-óceáni hadszíntéren. A támadással sikerült bizonyítani, hogy a legjobban megerősített szigetet is be lehet venni, ami megerősítette a kételtű műveletek presztízsét.

Irodalom

ALEXANDER 1993 = Alexander, Joseph H: *Across the Reef: The Marine Assault of Tarawa*. Washington D.C.: History and Museums Division, Headquarters U.S. Marine Corps, 1993.

BERKÁNÉ – M. SZABÓ – MEZŐ 2015 = Berkáné Danesch Marianne – M. Szabó Miklós – Mező András (szerk): *Katonai terminológiai értelmező szótár*. Budapest: Zrínyi Kiadó, 2015.

DAUGHERTY 2002 = Daugherty, Leo J. III: *Az amerikai tengerészgyalogos*. Debrecen: Hajja és Fiai Könyvkiadó, 2002.

GREEN 2014 = Green, Michael: *American Tanks & AFVs of World War II*. Oxford: Osprey Publishing, 2014.

MILLETT 1980 = Millett, Allan Reed: *Semper Fidelis*. The History of the United States Marine Corps. New York: Macmillan Publishing Co., 1980.

SHAW – NALTY – TURNBLADH 1966 = Shaw, Henry I. Jr. – Nalty, Bernard C. – Turnbladh, Edwin T.: *Central Pacific Drive: History of The U. S. Marine Corps Operations in WWII*. Vol. III. Washington D.C.: Historical Branch, G-3 Division, Headquarters, U.S. Marine Corps, 1966.

UPDEGRAPH 1972/1977 = Updegraph, Charles L., Jr.: *Special Marine Corps Units of World War II*. Washington D.C.: History and Museums Division, Headquarters U.S. Marine Corps, 1972/1977.

Katonai harcászati kézikönyvek és doktrínák

FM 31-5. *Landing Operations on Hostile Shores*. Washington D.C.: Government Printing Office, 1941/1942.

FTP 167. *Landing Operations Doctrine*. Washington D.C.: Office of Naval Operations, Division of Fleet Training, 1938.

JP 3-02. *Joint Doctrine for Amphibious Operations*. Washington D.C.: Joint Chiefs of Staff, 2001.

JP 3-02. *Joint Doctrine for Amphibious Operations*. Washington D.C.: Joint Chiefs of Staff, 2019/2021.

LFM 01. *Doctrine for Amphibious Operations*. Washington D.C.: Departments of the Army and the Navy. 1962.

Tentative Manual of Landing Operations, Chapters 1-7. Washington D.C.: Department of Navy, 1933/1934.

Blood and Coral – Battle of Tarawa 1943

MÁTÉ DOMJÁN

In this study I will examine the 2nd Marine Division's assault of the Tarawa Atoll in 1943, from the perspective of the amphibious assault. In the Pacific Theater of World War II amphibious operations played a major role in the conflict, because of the geography of the Pacific Ocean. The doctrines of amphibious warfare were created in the interwar period, first by the United States Marine Corps in the *Tentative Manual of Landing Operations* published in 1934 and its theoretical outlining for amphibious operations was adapted by the Navy under the title of FTP 167 *Landing Operations Doctrine* in 1938. The amphibious assault is the archetype of landing operations, although these doctrines used a different categorization of main landings, secondary landings and demonstrations.

Tarawa was one of the most heavily fortified Atolls in the Pacific. Before the battle of Tarawa, the United States Marine Corps conducted two main landings, first at Guadalcanal in August 1942, and the second at Bougainville in November 1943, but both were almost completely unopposed.

The marines learned important lessons from the battle of Tarawa. It showed that opposed landings are possible, that LVT-s (*landing vehicle tracked*) can be used in the assault to overcome coral reefs surrounding islands, the need for waterproof radio equipment and the importance of direct fire support and flamethrowers in destroying enemy strongpoints. It also showed that better combined arms training, with integrated infantry, tanks, engineers and artillery operations should be emphasized.